I

(Meddelanden)

RÅDET

Detaljerat arbetsprogram för uppföljningen av målen för utbildningssystemen i Europa

(2002/C 142/01)

INNEHÅLL

	SIDAN
SAMMANFATTNING	3
1. Inledning	3
2. Utbildningen, en av de viktigaste prioriteringarna i Lissabonstrategin	4
3. Att sträva mot ambitiösa men realistiska mål	5
4. Vägen framåt: Att tillämpa den öppna samordningsmetoden på utbildningsområdet	5
5. En gemensam övergripande strategi för utbildningsområdet	6
6. Att öppna processen för andra europeiska länder	6
DETALJERAT ARBETSPROGRAM FÖR GENOMFÖRANDET AV DE 13 MÅLEN	7
Strategiskt mål 1: BÄTTRE KVALITET OCH EFFEKTIVITET I UTBILDNINGSSYSTEMEN I EU	7
1.1. Bättre utbildning för lärare och utbildare	7
1.2. Att utveckla färdigheter för kunskapssamhället	7
1.3. Att se till att alla får tillgång till IKT	8
1.4. Ökad antagning till naturvetenskapliga och tekniska studier	9
1.5. Att använda resurserna på bästa sätt	10
Strategiskt mål 2: ATT UNDERLÄTTA TILLTRÄDET FÖR ALLA TILL UTBILDNINGSSYSTEMEN	11
2.1. En öppen inlärningsmiljö	11
2.2. Att göra lärandet mer attraktivt	12
2.3. Att stödja aktivt medborgarskap, lika möjligheter och social sammanhållning	12
Strategiskt mål 3: ATT ÖPPNA UTBILDNINGSSYSTEMEN MOT OMVÄRLDEN	13
3.1. Att stärka kopplingen till arbetsliv, forskning och samhället i stort	13
3.2. Att utveckla företagarandan	14
3.3. Att förbättra inlärningen av främmande språk	14

3.4. Ökad rörlighet och fler utbyten 15

3.5. Att förstärka det europeiska samarbetet 16

TIDSPLAN FÖR INLEDNINGEN AV UPPFÖLJNINGSARBETET FÖR MÅLEN 18

Tabell: Modell för uppföljningen av kvantitativa indikatorer för att stödja genomförandet av målen med utnyttjande av den öppna samordningsmetoden 19

BELYSANDE STATISTIK 20

SAMMANFATTNING

Politiskt samarbete kring framtidsmålen för utbildningssystemen i Europa

Politiskt samarbete i utbildningsfrågor har skjutit fart inom EU genom godkännandet av arbetsprogrammet för utbildningssystemens framtidsmål den 14 februari. I denna plan uppehåller man sig vid följande tre strategiska mål, fördelade på 13 delmål:

— *bättre kvalitet och effektivitet i utbildningssystemen i EU,*

— *att underlätta tillträdet för alla till utbildningssystemen,*

— *att öppna utbildningssystemen mot omvärlden.*

Politiska framsteg i fråga om samarbete i utbildningsfrågor bör kunna bidra på ett avgörande sätt till att Lissabonstrategin lyckas, vilket erkänns i kommissionens sammanfattande rapport till Europeiska rådet i Barcelona. Utbildningssystemens mer omfattande uppdrag måste även fortsättningsvis erkännas så att de bidrar fullt ut till Lissabonmålen och till att det avgörande stödet ges från lärarhåll och från samhället som helhet. Mot denna bakgrund begär rådet och kommissionen gemensamt att utbildningsområdet nu uttryckligen erkänns som en av de viktigaste prioriteringarna i Lissabonstrategin.

Rådet och kommissionen betonar sin beslutsamhet att ge en allsidig reaktion på utmaningarna från kunskapssamhället, globaliseringen och EU:s utvidgning och ställer därför upp ambitiösa men realistiska mål. Följande mål bör uppnås på utbildningsområdet senast år 2010 till nytta för medborgarna och unionen som helhet:

— *högsta kvalitet skall uppnås på utbildningsområdet, och Europa skall erkännas som en världsomfattande referens för den kvalitet och den relevans som dess utbildningssystem och utbildningsinstitutioner står för,*

— *ubildningssystemen i Europa skall sinsemellan vara tillräckligt överensstämmande för att göra det möjligt för medborgarna att flytta mellan dem och dra nytta av deras mångsidighet,*

— *innehavare av utbildningsbevis, kunskaper och färdigheter som förvärvats på annat håll i EU skall kunna få dem validerade i hela unionen för karriär och vidareutbildning,*

— *Européer i alla åldrar skall ha tillträde till livslångt lärande,*

— *Europa skall för ömsesidig nytta stå öppet för samarbete med alla andra regioner och bör bli det högst prioriterade målet för studerande, vetenskapsmän och forskare från andra regioner i världen.*

Arbetet med de tre mål som handlar om nya grundläggande färdigheter, informationsteknik och matematik, naturvetenskap och teknik har redan inletts, och verksamheten med alla övriga mål kommer att inledas senast 2003. De överenskomna målen kommer att nås genom att man i det politiska samarbetet tillämpar den nya öppna samordningsmetoden för att stärka mervärdet av europeiska insatser enligt artiklarna 149 och 150 i fördraget. Detta skall ske mot bakgrund av gemensamma hänsyn och mål, spridande av bra lösningar och mätning av uppnådda resultat med hjälp av överenskomna instrument, jämförande av prestationer både mellan europeiska länder och med resten av världen. Arrangemang för ett verkligt deltagande av kandidatländerna kommer att utarbetas vid nästa informella möte mellan utbildningsministrarna från EU och kandidatländerna i juni 2002 i Bratislava. Rådet (utbildning) och kommissionen kommer att bära ansvaret för att styra och övervaka denna strategi i dess helhet. De planerar att lägga fram nästa gemensamma rapport för Europeiska rådet år 2004.

1. **Inledning**

1.1. Vid mötet i Lissabon i mars 2000 framhöll Europeiska rådet att Europeiska unionen stod inför en genomgripande förändring till följd av globaliseringen och utmaningarna från en ny kunskapsstyrd ekonomi och enades om ett strategiskt mål för 2010: att bli världens mest konkurrenskraftiga och dynamiska kunskapsbaserade ekonomi, med möjlighet till hållbar ekonomisk tillväxt med fler och bättre arbetstillfällen och en högre grad av social sammanhållning. Europeiska rådet betonade att dessa förändringar kräver inte bara en radikal omvandling av den europeiska ekonomin utan också ett djärvt program för att... modernisera de sociala välfärds- och utbildningssystemen och anmodade samtidigt rådet (utbildning) att ”allmänt dryfta konkreta framtida mål för utbildningssystemen med fokusering på gemensamma intressen och prioriteringar och respekt för den nationella mångfalden i syfte att bidra till Luxemburgprocessen och Cardiffprocessen och för att lägga fram en mer omfattande rapport inför Europeiska rådet under våren 2001”.

1.2. Rapporten om utbildningssystemens konkreta framtidsmål lades fram vid Europeiska rådet i Stockholm i mars 2001. Där fastställs följande tre strategiska mål som godkändes, och målen fördelas på 13 delmål:

— bättre kvalitet och effektivitet i utbildningssystemen i EU,

— att underlätta tillträdet för alla till utbildningssystemen,

— att öppna utbildningssystemen mot omvärlden.

I slutsatserna från Stockholm begärdes att utbildningssystemens framtidsmål skulle följas upp och ett arbetsprogram läggas fram för Europeiska rådet våren 2002, med en utvärdering av hur målen uppnåtts inom ramen för den öppna samordningsmetoden och i ett globalt perspektiv.

1.3. Bifogade detaljerade arbetsprogram antogs gemensamt av rådet och kommissionen den 14 februari 2002. Där fastställs de nyckelfrågor som måste tas upp för att de beslutade tre strategiska målen och 13 delmålen skall uppnås. I arbetsprogrammet behandlas olika aspekter och utbildningsnivåer, från grundläggande färdigheter till yrkesutbildning och högre utbildning, med särskild hänsyn till principen om livslångt lärande. De viktigaste instrument som kommer att användas för att mäta framstegen och jämföra Europas insatser, både internt och jämfört med andra områden i världen, fastställs.

1.4. Mot denna bakgrund lägger rådet (utbildning) och kommissionen gemensamt fram denna rapport till Europeiska rådets möte i Barcelona i mars 2002. Här betonas utbildningens grundläggande betydelse för att öka kunskapsnivån hos Europas folk och därigenom inte bara ta upp utmaningen från Lissabon utan också tillgodose medborgarnas och samhällets mer allmänna behov. I den gemensamma rapporten återspeglas rådets och kommissionens engagemang och ambitioner för utbildningen som en grundläggande del av det europeiska kunskapsområdet. Slutligen fastställs hur framstegen skall uppnås genom att den öppna samordningsmetoden tillämpas på utbildningen i enlighet med artiklarna 149 och 150 i fördraget (jfr avsnitt 4 och 5 nedan).

2. Utbildningen, en av de viktigaste prioriteringarna i Lissabonstrategin

2.1. Efter Europeiska rådet i Lissabon för två år sedan har många initiativ tagits av medlemsstaterna och på europeisk nivå, och betydande resultat har redan uppnåtts när det gäller rörlighet, livslångt lärande, yrkesutbildning och högre utbildning, kvalitetsbedömning och kvalitetssäkring, *e-lärande* och internationellt samarbete.

Efter ett omfattande samråd om livslångt lärande lade kommissionen i november 2001 fram ett meddelande till Europaparlamentet och rådet där livslångt lärande fastställs som en vägledande princip för utbildningen och konkreta prioriterade åtgärder anges. Handlingsplanen för e-lärande drivs vidare, och två forum som behandlar klarhet i yrkeskvalifikationer respektive yrkesutbildningens kvalitet har inrättats.

Genom det europeiska språkåret 2001 betonades vikten av språklig mångfald i den europeiska utbildningen. Bolognaprocessen för att främja den europeiska högre utbildningens överensstämmelse och dragningskraft fortsatte vid ministerkonferensen i Prag i maj 2001, och rådet (utbildning) betraktar den som ett stöd för arbetet med utbildningssystemens framtidsmål inom EU.

Meddelandet om utökat samarbete med tredje land inom högre utbildning förelades rådet och Europaparlamentet i september 2001, och tankarna på den avgörande betydelsen av utbildningssamarbete i allmänhet över politiska och kulturella gränser har breddats sedan dess. I vitboken om ungdomsfrågor ingår idéer om betydelsen av både formell och informell utbildning. Slutligen har kommissionen nyligen föreslagit en handlingsplan som bygger på den rapport som högnivågruppen för kompetens och rörlighet utarbetade efter Europeiska rådet i Stockholm.

2.2. Efter Europeiska rådet i Lissabon visar alla dessa arrangemang och initiativ att utvecklingen av utbildningssystemen mot ett livslångt lärande och i ett globalt perspektiv alltmer har erkänts som en avgörande faktor för Europas framtid i kunskapens tidsålder.

2.3. Samtidigt som utbildningssystemen behöver förändras inför kunskapssamhällets och globaliseringens utmaningar, strävar de mot större mål och har ett bredare samhällsansvar. De har stor betydelse för att bygga upp social sammanhållning och förebygga diskriminering, utslagning, rasism och främlingsfientlighet och därigenom för att främja tolerans och respekt för de mänskliga rättigheterna.

Utbildningssystemens betydelse för att sprida grundläggande värderingar som delas av europeiska samhällen betonas både i rapporten om utbildningssystemens konkreta framtidsmål och i meddelandet om livslångt lärande. I båda dokumenten framhålls också att de allmänna mål som samhället har ställt upp för utbildningen går utöver att utrusta européerna för yrkeslivet, särskilt i fråga om

deras personliga utveckling för ett bättre liv och ett aktivt medborgarskap i demokratiska samhällen med respekt för kulturell och språklig mångfald.

Rådet (utbildning) och kommissionen framhåller på nytt att utbildning, oaktat dess väsentliga roll i Lissabonstrategin, är mer än ett instrument för anställbarhet. Dess mer omfattande uppdrag måste även fortsättningsvis erkännas så att det fullt ut kan bidra till Lissabonmålen och det avgörande stöd som behövs från utbildningsvärlden och hela samhället.

2.4. De många arrangemangen och initiativen inom utbildningsområdet visar dess växande betydelse, men deras antal, skilda former och många kopplingar till andra politikområden (särskilt till sysselsättningsstrategin och strategin för att bekämpa social utslagning) har ökat behovet av större strategisk enhetlighet. Rådet och kommissionen kommer att inrikta sina ansträngningar på att genom detta övergripande arbetsprogram upprätta en bestående ram för att åstadkomma sådan enhetlighet inom de olika delarna av utbildningspolitiken i Europeiska gemenskapen.

2.5. Rådet och kommissionen begär att utbildningsområdet nu uttryckligen erkänns som en av de viktigaste prioriterade områdena i Lissabonstrategin. Detta skulle förmedla ett tydligt budskap om att det, hur effektiv politiken på andra områden än är, inte går att göra Europeiska unionen till världens ledande kunskapsbaserade ekonomi om inte utbildningssystemen bidrar som faktorer av avgörande betydelse för ekonomisk tillväxt, innovation, hållbar anställbarhet och social sammanhållning. Utbildningsministrarna inser sitt ansvar för denna process och bekräftar att de är fast beslutna att anta utmaningen.

3. Att sträva mot ambitiösa men realistiska mål

3.1. Utöver att svara på Europeiska rådets uppmaning att utarbeta gemensamma mål för utbildningssystemen och lägga fram ett detaljerat arbetsprogram är rådet och kommissionen fast beslutna att ta alla initiativ som fordras för en allsidig reaktion på utmaningen från kunskapssamhället, globaliseringen och EU:s utvidgning.

3.2. Rådet och kommissionen ställer därför för egen del upp ambitiösa men realistiska mål, som också bör delas av de länder som ansluter sig till EU under de kommande åren. Följande mål bör uppnås på utbildningsområdet senast år 2010 till nytta för medborgarna och unionen som helhet:

1. *Högsta kvalitet skall uppnås på utbildningsområdet, och Europa skall erkännas som en världsomfattande referens för den kvalitet och den relevans som dess utbildningssystem och utbildningsinstitutioner står för.*

2. *Utbildningssystemen i Europa skall sinsemellan vara tillräckligt överensstämmande för att göra det möjligt för medborgarna att flytta mellan dem och dra nytta av deras mångsidighet.*

3. *Innehavare av utbildningsbevis, kunskaper och färdigheter som förvärvats på annat håll i EU skall kunna få dem validerade i hela unionen för karriär och vidareutbildning.*

4. *Européer i alla åldrar skall ha tillträde till livslångt lärande.*

5. *Europa skall för ömsesidig nytta stå öppet för samarbete med alla andra regioner och bör bli det högst prioriterade målet för studerande, vetenskapsmän och forskare från andra regioner i världen.*

4. Vägen framåt: Att tillämpa den öppna samordningsmetoden på utbildningsområdet

4.1. Den nya öppna samordningsmetoden kommer att tillämpas som ett instrument för att utarbeta en enhetlig och övergripande strategi inom utbildningsområdet inom ramen för artiklarna 149 och 150 i fördraget. I slutsatserna från Lissabon definieras den öppna samordningsmetoden som en metod för att sprida bra lösningar och nå större fokusering på EU:s viktigare mål, och det sägs att den blir en fullständigt decentraliserad strategi... genom olika former av partnerskap och utformad för att hjälpa medlemsstaterna att efterhand utforma egna strategier.

Den öppna samordningsmetoden kommer att bygga både på verktyg som indikatorer och riktmärken och på jämförelse av goda rutiner, regelbunden övervakning, utvärdering och inbördes utvärdering osv. och vara upplagd som en process där man lär av varandra.

4.2. I det detaljerade arbetsprogrammet delas de tre strategiska målen upp i 13 mål och 42 nyckelfrågor som återspeglar det stora urvalet utbildningsområden. Arbetet med att genomföra dessa har redan inletts för tre mål (rörande nya grundläggande färdigheter, informationsteknik, matematik, naturvetenskap och teknik). Arbetet med de tio övriga kommer att inledas under 2002 eller 2003 enligt den överenskomna tidsplanen. Arbetet med alla mål kommer alltså att ha påbörjats 2004.

4.3. Den öppna samordningsmetoden kommer att användas för vart och ett av dessa mål och därigenom utnyttja deras europeiska mervärde. Den kommer dock att tillämpas på varierande sätt för de olika målen, och i varje enskilt fall med hjälp av de lämpligaste verktygen. Detta gör det möjligt att målinrikta åtgärderna och använda den begränsade tillgången på finansiella och mänskliga resurser på effektivaste sätt. Framstegen mot de fastställda målen kommer att övervakas över hela linjen, i varje enskilt fall med användning av de mest relevanta kvantitativa och/eller kvalitativa verktyg som står till buds.

5. En gemensam övergripande strategi för utbildningsområdet

5.1. Inom ramen för den öppna samordningsmetoden kommer en gemensam övergripande strategi att genomföras enligt bifogade detaljerade arbetsprogram. Den kommer att bestå av två huvudsakliga verksamhetsgrenar: arbetet med gemensamma utmaningar i syfte att bistå medlemsstaterna med att förbättra sina egna utbildningssystem och insatser för att möjliggöra utbildningsverksamhet över gränserna.

Genomförandet av arbetsprogrammet kommer att ge sammanhang åt den varierande sektoriella politiken på utbildningsområdet, samtidigt som var och ens bidrag och särskilda inriktning respekteras. Sådana särskilda eller nya verksamhetsgrenar som föreslås i kommissionens meddelande om livslångt lärande kommer inte att medföra att en parallell samordningsprocess sätts i gång men kommer, när det är relevant, att införlivas inom ramen för arbetsprogrammets tre strategiska mål och 13 delmål.

5.2. Genomförandet av det detaljerade arbetsprogrammet kommer också att främjas av europeiskt samarbete i andra former: gemenskapsprogram, handlingsplaner, besök av beslutsfattare, jämförande undersökningar och framtidsstudier, statistiska och andra undersökningar, pilotprojekt, osv. Många av dessa bygger på och kompletterar arbetet i andra internationella organisationer (t.ex. OECD och Europarådet), nätverk, samarbetsprogram eller pilotprojekt mellan medlemsstater eller med kandidatländer (t.ex. om hållbar professionalisering eller grundläggande färdigheter).

5.3. Dessutom kommer synergi med andra verksamheter att eftersträvas, särskilt med verksamheter för att öka öppenhet, erkännande och kvalitetssäkring inom alla sektorer inom EU:s utbildningssystem samt med andra sektorer av EU:s verksamhet, exempelvis forskningen.

Detsamma gäller för verksamheter som genomförs utanför EU:s ram, som Bolognaprocessen eller Lissabonkonventionen om erkännande av bevis avseende högre utbildning.

5.4. Rådet (utbildning) kommer i samarbete med kommissionen att leda och övervaka strategin och genomförandet i dess helhet i enlighet med rådets slutsatser från november 2001 om uppföljningen av rapporten om utbildningssystemens konkreta framtidsmål. En lägesrapport kommer att läggas fram för Europeiska rådet våren 2004.

6. Att öppna processen för andra europeiska länder

Redan vid Europeiska rådets möte i Stockholm i mars 2001 beslutades det att kandidatländerna skall kunna delta i målen och förfarandena inom Lissabonstrategin. Förändringar och reformer inom utbildningssystemen kräver ett medellångt eller långt perspektiv, och det är nödvändigt att snarast inleda en dialog på dessa områden, inte minst därför att kandidatländerna på många områden kan bidra med exempel på goda rutiner. Arrangemang för ett verkligt deltagande av kandidatländerna i processen kommer att utarbetas vid det ordinarie mötet mellan EU:s och kandidatländernas utbildningsministrar i juni 2002 i Bratislava.

DETALJERAT ARBETSPROGRAM FÖR GENOMFÖRANDET AV DE 13 MÅLEN

Strategiskt mål 1

BÄTTRE KVALITET OCH EFFEKTIVITET I UTBILDNINGSSYSTEMEN I EU

MÅL 1.1. — BÄTTRE UTBILDNING FÖR LÄRARE OCH UTBILDARE

Tillgång till kunskap är av största vikt i ett kunskapssamhälle. Lärare och utbildare är därför centrala aktörer i alla strategier som är avsedda att främja utvecklingen av samhället och näringslivet. Att locka till sig och behålla välutbildade och motiverade människor inom läraryrket, där det kommer att behövas massrekrytering på grund av att lärarna åldras, är en prioritering på kort och medellång sikt i de flesta länderna i Europa.

Om vi ska lyckas uppnå detta mål, vilket blir allt svårare i Europa allmänt sett, måste vi förbättra sätten att stödja lärare och utbildare i och med att deras roller förändras och allmänhetens uppfattning av dem förändras. Vi måste se till att vi har ett samförstånd med de yrkesverksamma inom undervisning vad gäller de grundläggande färdigheter som de alla bör ha.

A. **Nyckelfrågor**

1. Fastställa de färdigheter som lärare och utbildare bör ha, med tanke på att deras roller förändras i kunskapssamhället.
2. Skapa de förutsättningar som på ett lämpligt sätt ger lärare och utbildare stöd för att möta kunskapssamhällets utmaningar, bland annat genom grundläggande utbildning och fortbildning med sikte på ett livslångt lärande.
3. Säkerställa en tillräcklig nivå när det gäller antagningen till lärarutbildningar i alla ämnen och för alla nivåer, samt tillgodose behoven inom yrket på lång sikt genom att göra arbetet inom allmän och yrkesinriktad utbildning än mer attraktivt.
4. Värva personer till allmän och yrkesinriktad utbildning med yrkeserfarenhet på andra områden.

B. **Organisation av uppföljningen**

a) *Inledning av arbetet:* Under 2002 (andra etappen)

b) *Indikatorer för att mäta framsteg (vägledande förteckning som ses över vid behov):*

— brist/överskott på utbildade lärare och utbildare på arbetsmarknaden,

— ökande antal sökande till utbildningsprogram (lärare och utbildare),

— procentandel lärare och utbildare som deltar i återkommande fortbildning i yrket.

c) *Teman för utbyte av erfarenheter, god praxis och i förekommande fall inbördes utvärdering (vägledande förteckning):*

— utvärdering av utbildningsprogram för lärare och utbildare,

— villkoren för att bli lärare eller utbildare på olika utbildningsnivåer,

— Medtagande av följande ämnen i studie- och utbildningsplaner: IKT, främmande språk, den europeiska dimensionen i utbildning och interkulturell utbildning,

— Befordringssystem för lärare under deras yrkeskarriär,

— Förbättring av lärarnas arbetsvillkor.

MÅL 1.2. — ATT UTVECKLA FÄRDIGHETER FÖR KUNSKAPSSAMHÄLLET

För närvarande finns det inom EU inte någon gemensam uppfattning om vad grundläggande färdigheter är. För många människor har ordet ”grundläggande” (i utbildningssammanhang) en stark bibetydelse av läs- och räknekunskaper, och ordet ”färdigheter” anses i allmänhet inte omfatta inställning, fallenhet och kunskap som det engelska ordet ”competencies” gör. Kommissionen håller för närvarande på att utarbeta ett första dokument med en beskrivning av vad kärnkompetens kan anses vara. Både med tanke på slutsatserna från toppmötet i Lissabon och utbildnings- och forskningsministrarnas informella möte i Uppsala samt dimensionerna livslångt lärande, beredvillighet till egna insatser och kultur skulle kärnkompetens kunna bestå av följande huvudområden:

Läs- och räknekunskaper (basfärdigheter)

Grundläggande kunskaper i matematik, naturvetenskap och teknik

Främmande språk

IKT-färdigheter och teknikanvändning

Att lära sig att lära

Sociala färdigheter

Företagaranda

Allmänbildning

Undervisningens kvalitet är ett väsentligt kriterium för förvärvandet av kärnkompetens. Därför måste det finnas ett nära samband med mål 1.1 ”Bättre utbildning för lärare och utbildare”.

Att se till och kontrollera att alla förvärvar kärnkompetens innebär både att lämpliga läroplaner utformas för dem som går i skolan och att det ges tillfällen för vuxna till livslångt lärande och att detta utnyttjas effektivt, samt att missgynnade grupper särskilt uppmärksammas.

Det är nödvändigt att validera kärnkompetens genom lämpliga instrument. Metodarbete behövs på dessa områden även om utvärderingen inom vissa områden bereder svårigheter, t.ex. i fråga om förvärvandet av social kompetens. Social kompetens behövs emellertid för den sociala sammanhållningen och ett aktivt medborgarskap.

A. **Nyckelfrågor**

1. Fastställa nya grundläggande färdigheter och hur dessa färdigheter tillsammans med de traditionella grundläggande färdigheterna bättre kan integreras i läroplanerna, läras in och bibehållas livet ut.

2. Göra så att de grundläggande färdigheterna verkligen blir tillgängliga för alla, även för de mindre gynnade, för dem som har särskilda behov, för dem som hoppar av skolan och för vuxna inlärare.

3. Främja officiell validering av grundläggande färdigheter för att underlätta fortbildning och möjligheter att få anställning

B. **Organisation av uppföljningen**

a) *Inledning av arbetet:* andra halvåret 2001 (första etappen).

b) *Indikatorer för att mäta framsteg (vägledande förteckning som ses över vid behov):*

— personer som avslutar sekundärutbildning,

— återkommande fortbildning av lärare på områden där nya färdigheter behövs,

— uppnådda nivåer i fråga om läskunskaper (PISA, Programme for International Student Assessment),

— uppnådda nivåer i fråga om räknekunskaper/matematik (PISA),

— utbildningsnivå i fråga om att lära sig att lära,

— procentandel vuxna personer utan högre sekundär utbildning som har deltagit i någon form av vuxenutbildning, efter åldersgrupp.

c) *Teman för utbyte av erfarenheter, god praxis och i förekommande fall inbördes utvärdering (vägledande förteckning):*

— prestationer och resultat i modersmålet, främmande språk och matematik under hela den obligatoriska skolgången,

— utvecklingen när det gäller läs- och räknekunskaper i skolor och i vuxenutbildning.

MÅL 1.3. — ATT SE TILL ATT ALLA FÅR TILLGÅNG TILL IKT

Tillhandahållandet av lämplig utrustning och programvara för undervisning, såsom föreslås under nyckelfråga 1, kräver insatser på olika punkter. Alla skolor behöver få tillgång till lämplig infrastruktur, en av förutsättningarna för en utbildning av god kvalitet, med möjlighet att till fullo utnyttja IKT. Detta innebär utrustning, bredbandskommunikation (Internet/intranät) och allmänt underhåll. Det behövs även tjänster och innehåll som svarar mot många olika utbildningsbehov: digitalt undervisningsinnehåll av hög kvalitet, programvara för undervisning, tjänster på lokal eller global nivå (virtuella/verkliga), handledning, vägledning, adekvat undervisningsnivå och stöd från ledningen.

Det finns andra villkor som är avgörande för bästa användning av nya undervisnings- och inlärningsmetoder som bygger på IKT, vilket betonas i nyckelfråga 2:

— IKT skall användas i syfte att förbättra undervisningens kvalitet. Det gäller att främja praxis där IKT inverkar positivt på undervisningen och inlärningen, så att utbildningssystemen omfattar inlärningscentrerade strategier som till fullo beaktar de studerandes olika inlärningsstilar och pedagogiska behov. Det är därför viktigt att stödja lärarna i deras allt mer vidgade roller,

— det är viktigt att utvärdera om IKT för närvarande används i full utsträckning, och i så fall hur, och hur IKT inverkar på resultatet av inlärningsprocessen i form av förvärvade kunskaper och färdigheter,

— beslutsfattare på alla nivåer behöver stöd i sitt arbete med aktuella utbildningspolitiska frågor, som integreringen av nya inlärare, innovation, europeiskt och internationellt samarbete, och att ge dem resurser till genomförande av ”IKT-orsakade” förändringar i läroplanen.

I riktlinjerna för sysselsättningen för 2001 erinras det slutligen om följande:

— alla skolor skall före slutet av 2001 ha tillgång till Internet och till multimediematerial,

— alla lärare som behövs skall före slutet av 2002 ha fått utbildning i användningen av denna teknik så att de kan förmedla mångsidiga datakunskaper till elever.

A. **Nyckelfrågor**

1. Tillhandahålla lämplig utrustning och programvara för undervisning så att IKT och e-lärande på bästa sätt kan tillämpas i undervisning och utbildning

2. Uppmuntra till att på bästa sätt utnyttja innovativa undervisnings- och inlärningsmetoder som bygger på IKT

B. **Organisation av uppföljningen**

a) *Inledning av arbetet:* andra halvåret 2001 (första etappen).

b) *Indikatorer för att mäta framsteg (vägledande förteckning som ses över vid behov):*

— procentandel lärare som har utbildats i IKT-användning i skolor,

— procentandel elever och studerande som använder IKT i studierna,

— procentandel undervisningstid på lärarhögskolor då IKT används.

c) *Teman för utbyte av erfarenheter, god praxis och i förekommande fall inbördes utvärdering (vägledande förteckning):*

— maskinvara och programvara av god kvalitet i skolorna,

— användning av IKT i olika ämnen,

— användning av IKT i icke-formell utbildning,

— kvalitativ bedömning av användningen av IKT i utbildning.

MÅL 1.4. — ÖKAD ANTAGNING TILL NATURVETENSKAPLIGA OCH TEKNISKA STUDIER

Naturvetenskaplig och teknisk utveckling är avgörande för ett konkurrenskraftigt kunskapssamhälle. Allmän och specialiserad naturvetenskaplig och teknisk kunskap behövs allt mer i arbetet och i det dagliga livet, i offentliga debatter, beslutsfattande och lagstiftning. Alla medborgare måste ha en grundläggande förståelse av matematik, naturvetenskap och teknik. Om Europa ska behålla, och helst förbättra, sin ställning i världen och uppnå målen som fastställdes i Lissabon, måste vi göra mer för att uppmuntra barn och ungdomar att i högre grad intressera sig för naturvetenskapliga ämnen och matematik och se till att de som redan arbetar inom naturvetenskap och forskning finner att deras yrkesverksamhet, utsikter och belöning är tillräckligt tillfredsställande för att fortsätta. I detta sammanhang måste jämvikt mellan könen uppmuntras.

Vid det informella mötet mellan utbildnings- och forskningsministrarna i Uppsala (mars 2001) betonades vikten av att öka antagningen till naturvetenskapliga och tekniska ämnen, med en allmän förnyelse av undervisningen och närmare band till arbetslivet och näringslivet inom hela utbildningssystemet. Detta skulle bidra till inrättandet av ett europeiskt forskningsområde.

A. **Nyckelfrågor**

1. Öka intresset från tidig ålder för matematik, naturvetenskap och teknik.

2. På kort och medellång sikt motivera fler unga människor att välja utbildningar och yrken inom matematik, naturvetenskap och teknik, särskilt forskning och vetenskapliga områden där det är brist på kvalificerad personal, på kort och medellång sikt, i synnerhet genom utarbetande av strategier för utbildnings- och yrkesvägledning.

3. Förbättra jämvikten mellan könen bland dem som studerar matematik, naturvetenskap och teknik.

4. Säkerställa ett tillräckligt antal kvalificerade lärare i matematik och naturvetenskapliga och tekniska ämnen.

B. **Organisation av uppföljningen**

a) *Inledning av arbetet:* andra halvåret 2001 (första etappen)

b) *Indikatorer för att mäta framsteg (vägledande förteckning som ses över vid behov):*
— ökande antal studerande på matematiska, naturvetenskapliga och tekniska kurser (högre sekundär utbildning, högre nivå, och tertiär utbildning, efter kön),
— ökande antal examinerade i matematik, naturvetenskap och teknik, efter kön,
— ökande antal vetenskapsmän och ingenjörer i samhället, efter kön.
— ökande antal utbildade lärare i matematik, naturvetenskapliga ämnen och teknik (sekundär utbildning).

c) *Teman för utbyte av erfarenheter, god praxis och i förekommande fall inbördes utvärdering (vägledande förteckning):*

— medtagande av naturvetenskapliga och tekniska ämnen i den sekundära utbildningen,

— utvecklingsstrategier med inriktning på skolornas förmåga att uppmuntra elever att studera naturvetenskap, teknik och matematik och att undervisa i dessa ämnen.

MÅL 1.5. — ATT ANVÄNDA RESURSERNA PÅ BÄSTA SÄTT

Strävanden efter målet att tillhandahålla livsvitt och livslångt lärande i kunskapssamhället kommer att öka det övergripande behovet av investering i utbildning. Det betyder offentliga utgifter till mänskliga resurser, utgifter i privata företag och den enskildes investeringar. Även om offentlig finansiering blir mer begränsad i EU-länderna allmänt sett har vi inte råd att snåla här. Enligt slutsatserna från Lissabon [1] bör investeringar *per capita* i mänskliga resurser väsentligt ökas år för år, och det betonas att den europeiska ekonomins framtid i mycket stor utsträckning beror på medborgarnas färdigheter och att dessa i sin tur behöver uppdateras kontinuerligt, vilket är kännetecknande för kunskapssamhällen. Å andra sidan måste utbildningssektorn utnyttja trycket på finanserna för att ytterligare verka för att resurserna fördelas och används så effektivt som möjligt, och att därigenom högsta kvalitet uppnås.

[1] Punkt 26, första strecksatsen.

A. **Nyckelfrågor**

1. Öka investeringarna i mänskliga resurser och se till att tillgängliga medel fördelas rättvist och effektivt för att underlätta en allmän tillgång till utbildning och höja dess kvalitet

2. Stödja en utveckling av kompatibla system för kvalitetssäkring med bibehållen mångfald i Europa

3. Utveckla möjligheterna till partnerskap mellan den offentliga och den privata sektorn

B. **Organisation av uppföljningen**

a) *Inledning av arbetet:* Under 2002 (andra etappen)

b) *Indikatorer för att mäta framsteg (vägledande förteckning som ses över vid behov):*

— öka investeringar *per capita* i mänskliga resurser (Strukturell indikator).

c) *Teman för utbyte av erfarenheter, god praxis och i förekommande fall inbördes utvärdering (vägledande förteckning):*

— självbedömning för att förbättra kvaliteten på undervisningen,

— offentliga och privata utgifter för utbildning (strukturell indikator).

Strategiskt mål 2

ATT UNDERLÄTTA TILLTRÄDET FÖR ALLA TILL UTBILDNINGSSYSTEMEN

MÅL 2.1. — EN ÖPPEN INLÄRNINGSMILJÖ

Omvandlingen till ett kunskapssamhälle innebär att tillträdet till utbildning måste förenklas och göras mer demokratiskt samt att övergången mellan olika delar av utbildningssystemet måste underlättas. Samtidigt måste arbete göras tillgängligt för ett så brett tvärsnitt av befolkningen som möjligt, så att inte bara sysselsättningsgraden utan även den allmänna nivån på färdigheter ökar. Komplexiteten inom utbildningssystemen är vanligtvis resultatet av avsikten att tillhandahålla det bästa möjliga kvalifikationssystemet, men de måste förenklas, så att man, om man behöver gå över från en del av systemet till en annan, kan dra nytta av tidigare arbete och resultat och höja sina meriter.

A. **Nyckelfrågor**

1. Bredda tillgången till livslångt lärande genom att ge information och vägledning om hela utbudet av tillgängliga möjligheter till lärande
2. Tillhandahålla allmän och yrkesinriktad utbildning så att vuxna effektivt kan delta och förena studier med annat ansvar och annan verksamhet
3. Se till att lärandet är tillgängligt för alla, för att bättre kunna möta kunskapssamhällets utmaningar
4. Främja flexibelt lärande för alla
5. Främja nätverk mellan utbildningsinstitutioner på olika nivåer i samband med livslångt lärande

B. **Organisation av uppföljningen**

a) *Inledning av arbetet:* mellan andra halvåret 2002 och slutet av 2003 (tredje etappen).

b) *Indikatorer för att mäta framsteg (vägledande förteckning som ses över vid behov):*

— procentandel av befolkningen mellan 25 och 64 år som deltar i utbildning (strukturell indikator).

c) *Teman för utbyte av erfarenheter, god praxis och i förekommande fall inbördes utvärdering (vägledande förteckning):*

— tillgång till barnomsorg och flexibla inlärningstider för de studerande,

— möjligheter för anställda att ta tjänstledigt för studier,

— tillgodoräknande av tidigare utbildning,

— finansieringsmekanismer och incitament för vuxna.

MÅL 2.2. — ATT GÖRA LÄRANDET MER ATTRAKTIVT

Att göra lärandet attraktivt under hela livet innebär främst att man gör lärandet relevant för individen. Alla måste från tidig ålder förstå vikten av utbildning under hela livet. Utbildningssystemen spelar här huvudrollen, men familjer, lokala samhällen och arbetsgivare måste också spela en viktig roll om lärandet skall ingå i var mans aktiviteter. Lärandet måste göras attraktivt, om den eftersträvade högre sysselsättningsgraden skall kunna förenas med de högre färdighetsnivåer som behövs. Om människor inte ser värdet för egen del av att fortsätta att lära, kommer de aldrig att göra den ansträngning som behövs, och den ökning av färdighetsnivåerna som kunskapssamhället kräver enligt Europeiska rådet i Lissabon kommer inte att uppnås.

Målet i riktlinjerna för sysselsättningen 2001 att fram till 2010 halvera antalet ungdomar mellan 18 och 24 år med endast obligatorisk skolgång bakom sig som inte genomgår vidareutbildning är ett sätt att mäta om ungdomar finner lärandet attraktivt.

A. **Nyckelfrågor**

1. Uppmuntra unga människor att fortsätta med utbildning efter den obligatoriska skolgången samt motivera vuxna till och ge dem möjlighet att delta i utbildning senare i livet
2. Utveckla metoder för officiell validering av erfarenheter från icke-formellt lärande
3. Finna sätt att göra lärandet mer attraktivt, både inom och utanför formella utbildningssystem
4. Främja en kultur med lärande för alla och öka potentiella studerandes medvetenhet om lärandets sociala och ekonomiska fördelar

B. **Organisation av uppföljningen**

a) *Inledning av arbetet:* mellan andra halvåret 2002 och slutet av 2003 (tredje etappen)

b) *Indikatorer för att mäta framsteg (vägledande förteckning som ses över vid behov):*

— procentandel av arbetstiden som arbetstagare tillbringar i utbildning, per åldersgrupp,

— deltagande i eftergymnasial utbildning,

— andel av befolkningen i åldersgruppen mellan 18 och 24 år som endast har lägre sekundär utbildning och inte genomgår vidareutbildning (strukturell indikator).

c) *Teman för utbyte av erfarenheter, god praxis och i förekommande fall inbördes utvärdering (vägledande förteckning):*

— pågående kurser med syftet att motivera studerande,

— möjlighet att delta i öppna kurser, online- eller distansundervisning,

— validering av gjorda erfarenheter.

MÅL 2.3. — ATT STÖDJA AKTIVT MEDBORGARSKAP, LIKA MÖJLIGHETER OCH SOCIAL SAMMANHÅLLNING

Utbildningssystemen spelar en viktig roll som stöd för upprätthållandet av demokratiska samhällen i Europa. Alla medborgare bör ha lika tillgång till utbildning. Medlemsstaterna måste sörja för sårbara gruppers behov, särskilt personer med funktionshinder och personer med inlärningssvårigheter samt de som bor i landsbygdsområden eller avlägsna områden eller har problem med att förena arbete och familj. Man kan inte acceptera att stora delar av befolkningen i förtid ger upp sina studier och går miste om viktiga grundläggande färdigheter och kvalifikationer för att kunna delta aktivt i samhället utan att samtidigt acceptera den förlust för samhället och näringslivet som helhet som dessa personers outnyttjade potential representerar. Andra aspekter som rör medborgarskap, lika möjligheter och social sammanhållning är i sig viktiga dimensioner av utbildning.

Ett särskilt mål som medlemsstaterna redan har enats om enligt slutsatserna från Lissabon är att fram till 2010 halvera antalet ungdomar mellan 18 och 24 år som endast har lägre sekundärutbildning och inte genomgår vidareutbildning (Riktlinjer för sysselsättningen 2001, nr 4).

A. **Nyckelfrågor**

1. Se till att alla skolor lär ut demokratiska värden och demokratiskt deltagande på ett effektivt sätt i syfte att förbereda människor för ett aktivt medborgarskap

2. Fullständigt integrera frågor om lika möjligheter när det gäller utbildningsmål och utbildningsverksamhet

3. Se till att de mindre gynnade och de som för närvarande i mindre grad tillgodoses får rimliga möjligheter att tillägna sig färdigheter samt motivera dem att delta i utbildning

B. **Organisation av uppföljningen**

a) *Inledning av arbetet:* Under 2002 (andra etappen)

b) *Indikatorer för att mäta framsteg (vägledande förteckning som ses över vid behov):*

— Andel av befolkningen i åldersgruppen 18-24 år som endast har lägre sekundärutbildning och inte genomgår vidareutbildning (strukturella indikatorer).

c) *Teman för utbyte av erfarenheter, god praxis och i förekommande fall inbördes utvärdering (vägledande förteckning):*

— elevers, föräldrars och andra parters deltagande i skolans förvaltning,

— jämställdhet inom eftergymnasial utbildning och fortbildning.

— modeller för hur missgynnade grupper kan integreras i och ges tillträde till utbildning. Modeller för hur de skall uppmuntras till att uppnå formella kvalifikationer.

Strategiskt mål 3

ATT ÖPPNA UTBILDNINGSSYSTEMEN MOT OMVÄRLDEN

MÅL 3.1. — ATT STÄRKA KOPPLINGEN TILL ARBETSLIV, FORSKNING OCH SAMHÄLLET I STORT

Utbildningssystemen i Europa har gjort stora framsteg under det senaste decenniet men är fortfarande på alltför många sätt slutna inom sig själva. Ett större samarbete med ett brett spektrum av aktörer inom näringsliv, forskning och samhället i stort, bl.a. med arbetsmarknadens parter, behövs. Utbildningsanstalterna behöver detta för att själva bli lärande organismer, stå öppna för utifrån kommande förändringar, bidrag, idéer och talanger och för att förbli relevanta för de människor som de betjänar. Därmed kan institutionerna stimulera den känsla för företagande och initiativ som studenter och praktikanter behöver. Var och en i samhället som har intresse av utbildning måste kunna lämna sitt bidrag, och utbildningsanstalterna måste vara öppna och kunna ta emot intellektuella och praktiska bidrag från omvärlden.

A. **Nyckelfrågor**

1. Främja nära samarbete mellan utbildningssystemen och samhället i stort

2. Upprätta partnerskap mellan alla former av utbildningsinstitutioner, företag och forskningsanläggningar för ömsesidig nytta [1]

3. Främja relevanta parters roll i att utveckla utbildning, inbegripet grundläggande yrkesutbildning, och lärande på arbetsplatserna

[1] Se punkt 26 tredje strecksatsen i slutsatserna från Lissabon.

B. **Organisation av uppföljningen**

a) *Inledning av arbetet:* mellan andra halvåret 2002 och slutet av 2003 (tredje etappen)

b) *Indikatorer för att mäta framsteg (vägledande förteckning som ses över vid behov):*

— procentandel studenter och praktikanter i grundläggande yrkesutbildning som deltar i varvad utbildning (éducation en alternance).

c) *Teman för utbyte av erfarenheter, god praxis och i förekommande fall inbördes utvärdering (vägledande förteckning):*

— föräldrars deltagande i skolans verksamhet och barnens inlärning i allmänhet,

— lokala företrädares deltagande i skolans verksamhet,

— samarbete mellan skolor och lokala organisationer,

— samarbete mellan utbildningsanstalter och affärsföretag, t.ex. när det gäller tillfällen till varvad utbildning och praktik,

— lärares deltagande i yrkesutbildning som organiseras och genomförs i samarbete med näringslivet,

— beskrivande undersökningar om hur utbildningsanstalter försöker locka till sig och engagera dem som för närvarande står utanför utbildningssystemen.

MÅL 3.2. — ATT UTVECKLA FÖRETAGARANDAN

Utbildning bör ge förståelse för värdet av företagaranda, modeller för ett framgångsrikt entreprenörskap, förståelse för värdet av risktagande och för allas behov av initiativförmåga. De förändringar i samhället och näringslivet som kunskapssamhället medför samt den rådande inriktningen mot en tjänstebaserad ekonomi kommer att ge miljontals individer chans att starta egna företag, och detta bör studenter se som ett möjligt yrkesval. Under de senaste åren har man insett vikten av att utveckla nya former av företag, som ofta baseras på behoven i lokalsamhället. Att utveckla företagarandan är viktigt för individen, för näringslivet och för samhället i stort.

Främjande av utbildning i entreprenörskap och egenföretagande ingår också som ett överenskommet mål i riktlinjerna för sysselsättning 2001 (nr 9).

A. **Nyckelfrågor**

1. Främja initiativförmåga och kreativitet inom hela utbildningssystemet i syfte att utveckla företagsamhet (”företagaranda”)

2. Underlätta möjligheterna att förvärva de färdigheter som behövs för att starta och driva ett företag

B. **Organisation av uppföljningen**

a) *Inledning av arbetet:* mellan andra halvåret 2002 och slutet av 2003 (tredje etappen)

b) *Indikatorer för att mäta framsteg (vägledande förteckning som ses över vid behov):*

— andel egenföretagare i olika sektorer av den kunskapsbaserade ekonomin (särskilt åldersgruppen 25(35 år),

— procentandel utbildningsanstalter som ger råd och vägledning för att starta eget företag.

c) *Teman för utbyte av erfarenheter, god praxis och i förekommande fall inbördes utvärdering (vägledande förteckning):*

— kvalitativ utvärdering av unga nyutexaminerade som startar företag, efter ekonomisk sektor, och dessa företags livsduglighet,

— främjande av egenföretagande,

— undervisning om entreprenörskap på olika utbildningsnivåer.

MÅL 3.3. — ATT FÖRBÄTTRA INLÄRNINGEN AV FRÄMMANDE SPRÅK

På inget område framstår Europas mångfald tydligare än när det gäller språk. Men om Europa skall dra fördel av denna mångfald måste dess medborgare kunna kommunicera med varandra. Språkkunskaper ingår i de grundläggande färdigheter som kunskapssamhällets Europa kräver. Alla bör som allmän regel kunna tala två främmande språk. Inlärningen av främmande språk, vid behov även i tidig ålder, måste förbättras. Detta innebär att vi måste förbättra sätten att lära ut främmande språk och öka kontakten mellan lärare, elever och de främmande språk de arbetar med. Därför står utbildning av språklärare i centrum för detta mål.

Gemenskapen har sedan 1995 gång på gång främjat de mål som rör språkinlärning utöver modersmålet (rådets resolutioner av den 31 mars 1995 och den 14 februari 2002 samt rekommendationen om rörlighet av den 10 juli 2001). Ett särskilt sätt att uppnå de mål som anges i rekommendationen och resolutionerna skulle vara att väsentligt minska antalet medborgare över 15 år som inte behärskar något annat språk än modersmålet.

A. **Nyckelfrågor**

1. Uppmuntra alla att lära sig två eller vid behov fler språk utöver modersmålet och till en ökad medvetenhet om språkinlärningens betydelse i alla åldrar

2. Uppmuntra skolor och utbildningsinstitutioner att använda effektiva undervisningsmetoder och motivera till fortsatt språkinlärning senare i livet

B. **Organisation av uppföljningen**

a) *Inledning av arbetet:* mellan andra halvåret 2002 och slutet av 2003 (tredje etappen)

b) *Indikatorer för att mäta framsteg (vägledande förteckning som ses över vid behov):*

Rådet och kommissionen noterar att inga tillförlitliga uppgifter finns om ungdomars färdigheter i främmande språk. Man måste därför arbeta ytterligare på att få fram sådana uppgifter. Under tiden antas följande vägledande förteckning:

— procentandel elever och studenter som har goda kunskaper i två främmande språk ([1]),

— procentandel språklärare som har deltagit i kurser i grundläggande yrkesutbildning eller internutbildning som medför rörlighet och som ger direkt kontakt med det språk eller den kultur som de undervisar i.

c) *Teman för utbyte av erfarenheter, god praxis och i förekommande fall inbördes utvärdering (vägledande förteckning):*

— metoder för att organisera språkundervisningen,

— tidig språkinlärning,

— olika sätt att främja inlärning av främmande språk.

([1]) T.ex på nivå B2 i Europarådets gemensamma europeiska referensram för språk.

MÅL 3.4. — ÖKAD RÖRLIGHET OCH FLER UTBYTEN

Rörlighet över gränserna bidrar till att bygga upp en känsla av att höra till Europa, till att förvärva en europeisk medvetenhet och till att utveckla det europeiska medborgarskapet. Ungdomar får tillfälle att förbättra sina personliga kunskaper och sin anställbarhet, och utbildare får chansen att berika sina erfarenheter och utöka sina kunskaper. I ett Europa som blir alltmer komplext måste vi så effektivt som möjligt använda alla medel som står till buds, så att människor, särskilt ungdomar, kan identifiera sig med Europa. Rörlighet inom utbildning, även forskarutbildning, bidrar också till att skapa ett europeiskt utbildningsområde och kan bidra till att förverkliga det europeiska forskningsområdet.

På detta område har unionen redan åstadkommit mycket. Programmen Sokrates, Leonardo och Ungdom och stöd till rörlighet för forskare är områden där unionens verksamhet är framstående i världsskala, även om den konkreta erfarenheten också visar att rörligheten som metod ännu inte utnyttjas fullt ut för att stödja målet från Lissabon.

Många andra gemenskapsinitiativ, exempelvis den handlingsplan för rörlighet som godkändes vid Europeiska rådets möte i Nice, Europaparlamentets och rådets rekommendation i samma fråga samt arbetsgruppen för de nya europeiska arbetsmarknaderna (vars inrättande fick stöd vid Europeiska rådets möte i Stockholm) vittnar om rörlighetens betydelse och politiska vikt. De kommer att genomföras i nära samordning med rörlighetsinitiativen inom det europeiska forskningsområdet.

Särskilda mål ingår i slutsatserna från Europeiska rådet i Lissabon (punkt 13 avseende forskares rörlighet och punkt 26 om rörlighet för studenter, lärare och utbildnings- och forskningspersonal).

A. **Nyckelfrågor**

1. Ge alla individer och utbildningsorganisationer största möjliga tillgång till rörlighet, däribland de organisationer som arbetar för de mindre gynnade, och minska de återstående hindren för rörlighet

2. Övervaka rörligheten i Europa med avseende på volym, riktningar, andel deltagare och kvalitativa aspekter

3. Underlätta validering och erkännande av kunskaper som förvärvats under rörlighetsperioden

4. Främja närvaron och erkännandet av europeisk utbildning i världen och dess dragningskraft på studenter, akademiker och forskare från andra delar av världen

B. **Organisation av uppföljningen**

a) *Inledning av arbetet:* Under 2002 (andra etappen)

b) *Indikatorer för att mäta framsteg (vägledande förteckning som ses över vid behov):*

— andelen nationella studenter och praktikanter som bedriver en del av sina studier i ett annat EU-land eller i tredje land,

— andelen lärare, forskare och akademiker från andra EU-länder som är anställda på olika undervisningsnivåer,

— antal och fördelning av studenter och praktikanter från EU- och icke-EU-länder i utbildningen.

c) *Teman för utbyte av erfarenheter, god praxis och i förekommande fall inbördes utvärdering (vägledande förteckning):*

— finansiering, deltagande och geografisk fördelning av EU:s och nationella utbytesprogram,

— sociala förmåner, t.ex. i fråga om allmänna kommunikationer, museer osv., som beviljas personer under deras rörlighet,

— utvärdering av resultaten och utvecklingen av Europass,

— information om erbjudanden och villkor från EU och medlemsstaterna när det gäller rörlighet,

— ECTS inom yrkesutbildning,

— utveckling av ”bilaga till examensbevis” vid yrkesutbildning (motsvarande bilaga till examensbevis inom högskoleutbildningen),

— överförbarhet av nationella bidrag för utbildningsperioder utomlands.

MÅL 3.5. — ATT FÖRSTÄRKA DET EUROPEISKA SAMARBETET

I det nya kunskapssamhällets Europa måste var och en kunna studera och arbeta i hela Europa och verkligen utnyttja sina kvalifikationer överallt. Särskilt inom högskoleutbildningen har man redan tagit itu med hindren för rörlighet och erkännande av kvalifikationer, såväl via EU-instrument (som Europeiska systemet för överföring av studiemeriter, ECTS, eller högskoleavtalen inom Sokratesprogrammet) och via Bolognaprocessen. På många områden återstår dock mycket att göra. Vi måste därför uppmuntra universitet och andra organ att utarbeta mer kompatibla system för kvalifikationer i hela Europa och en gemensam uppfattning om lägsta kvalitetsnivåer för ackreditering. Vi måste förstärka vår politik när det gäller tydlighet och erkännande av kvalifikationer. Vi måste stödja utarbetandet av gemensamma europeiska examina och kvalifikationer och av de europeiska erkännandesystemen som kommer att behövas om våra utbildningsanstalter skall erkännas i hela världen som högklassiga utbildningscentrum.

A. **Nyckelfrågor**

1. Stärka effektiviteten och förkorta tiden för förfaranden för erkännande i vidareutbildnings- och anställningssyfte i hela Europa
2. Främja samarbete mellan ansvariga organisationer och myndigheter i syfte att öka överensstämmelsen när det gäller kvalitetssäkring och ackreditering
3. Främja tydlig information om utbildningsmöjligheter och strukturer i syfte att skapa ett öppet europeiskt område för utbildning
4. Främja den europeiska utbildningsdimensionen

B. **Organisation av uppföljningen**

a) *Inledning av arbetet:* Under 2002 (andra etappen)

b) *Indikatorer för att mäta framsteg (vägledande förteckning som ses över vid behov):*

— andelen studenter och forskarstuderande som fortsätter sina studier i ett annat EU-land eller tredje land,

— procenten studenter som erhåller gemensamma examina i Europa,

— procenten studenter och praktikanter som omfattas av ECTS eller Europass och/eller får bilaga till examen/betyg.

c) *Teman för utbyte av erfarenheter, god praxis och i förekommande fall inbördes utvärdering (vägledande förteckning):*

— främja ackreditering i den högre utbildningen,

— främja gemensamma kursplaner och examina i Europa som är internationellt erkända; främja relevanta initiativ,

— införa en europeisk dimension i utbildningen.

TIDSPLAN FÖR INLEDNINGEN AV UPPFÖLJNINGSARBETET FÖR MÅLEN

Etapp 1 (inleds under andra halvåret 2001)

Mål 1.2. — Att utveckla färdigheter för kunskapssamhället

Mål 1.3. — Att se till att alla får tillgång till IKT

Mål 1.4. — Ökad antagning till naturvetenskapliga och tekniska studier

Etapp 2 (inleds under 2002)

Mål 1.1. — Bättre utbildning för lärare och utbildare

Mål 1.5. — Att använda resurserna på bästa sätt

Mål 2.3. — Att stödja aktivt medborgarskap, lika möjligheter och social sammanhållning

Mål 3.4. — Ökad rörlighet och fler utbyten

Mål 3.5. — Att förstärka det europeiska samarbetet

Etapp 3 (inleds mellan andra halvåret 2002 och slutet av 2003)

Mål 2.1. — En öppen inlärningsmiljö

Mål 2.2. — Att göra lärandet mer attraktivt

Mål 3.1. — Att stärka kopplingen till arbetsliv, forskning och samhället i stort

Mål 3.2. — Att utveckla företagarandan

Mål 3.3. — Att förbättra inlärningen av främmande språk

Före slutet av 2002 kommer de första resultaten av indikatorerna och i förekommande fall riktmärkena för etapp 1 att finnas tillgängliga. De första resultaten för etapp 2 kommer i mitten av 2003 och för etapp 3 före slutet av 2003.

Man beräknar att resultaten av erfarenhetsutbytet för etapp 1 kommer före slutet av 2003. Dessutom kommer inbördes utvärderingar att inledas på begäran av medlemsstaterna.

En interimsrapport om genomförandet av arbetsplanen kommer att läggas fram gemensamt av rådet och kommissionen för Europeiska rådets vårmöte 2004.

Tabell:

Modell för uppföljningen av kvantitativa indikatorer för att stödja genomförandet av målen med utnyttjande av den öppna samordningsmetoden

	Nuvarande nivåer			Framsteg		Riktmärken (där så är möjligt)/Referenskriterier [1]	
	Genomsnitt (EU)	Genomsnitt för de tre bästa (EU)	USA och Japan	2004	2010	för 2004	för 2010
Indikator							
Indikator							
Indikator							

[1] På grundval av valda indikatorer för varje mål kommer en interimsrapport 2004 och slutrapporten 2010 att omfatta en utvärdering av gjorda framsteg. Där så är möjligt kan Europaomfattande riktmärken fastställas av rådet genom konsensus inom ramen för artiklarna 149 och 150 i EG-fördraget. Dessutom kommer referenskriterierna (riktmärken) för 2004 och 2010 att meddelas av medlemsstaterna på frivillig grund. Denna genomförandeprocess kommer att kräva att nationella statistiska uppgifter finns tillgängliga i enlighet med de valda indikatorerna.

Källa: ...

STATISTISKA

MÅL 1.2. — ATT UTVECKLA FÄRDIGHETER FÖR KUNSKAPSSAMHÄLLET

	Nuvarande nivåer			
	EU-genomsnitt [1]	Genomsnitt för de tre bästa inom EU	USA	Japan
Räkning/matematik (poäng)	494	536	493	557
Läskunnighet (poäng)	498	535	504	522

[1] NL inte medräknat — genomsnitt för 14 medlemsstater.

Källa: PISA, OECD, 2001

MÅL 1.4. — ÖKAD ANTAGNING TILL NATURVETENSKAPLIGA OCH TEKNISKA STUDIER

Antal studenter i procent av det totala antalet (år 2000 för de flesta länder)

	Nuvarande nivåer			
	EU-genomsnitt	Genomsnitt för de tre bästa inom EU	USA	Japan
Naturvetenskap	5,1 %	8,3 %	—	—
Matematik och datakunskap	3,8 %	7,3 %	—	—
Ingenjörsvetenskap, tillverkning och konstruktion	14,3 %	20,1 %	—	—

Noter:

GR: Saknas
L: Landet har inget komplett utbildningssystem. Naturvetenskap omfattar också matematik och teknik
A: Yrkesorienterad eftergymnasial utbildning (ISCED 5B) omfattas inte
NL: Doktorandstudier (ISCED 6) saknas

Källa: Eurostat, UOE datasammanställning 2000 — preliminära data.

MÅL 1.5 — ATT ANVÄNDA RESURSERNA PÅ BÄSTA SÄTT

Offentliga utgifter för utbildning i procent av BNP (1)

	Nuvarande nivåer			
	EU-genomsnitt (1) (1999)	Genomsnitt för de tre bästa inom EU (1999)	USA (1998)	Japan (1998)
	5,0 %	7,3 %	5,0 %	3,5 %

(1) Bygger på den strukturella indikatorn (http://europa.eu.int/comm/eurostat/Public/datashop/print-product/EN?catalogue=Eurostat & product=1-ir010-EN & mode=download)

Noter:

F: Utbildningsutgifterna omfattar inte DOM (utomeuropeiska departement).
UK: Uppskattningar som bygger på uppgifter för UK:s räkenskapsår från 1 april till 31 mars.
L: Saknas.

MÅL 2.2 — ATT GÖRA LÄRANDET MER ATTRAKTIVT

	Nuvarande nivåer			
	EU-genomsnitt	Genomsnitt för de tre bästa inom EU	USA	Japan
Andelen studenter inom eftergymnasial utbildning (ISCED 5, 6) som procent av alla elever och studenter, 1999/2000 (a)	15 %	20,8 %	—	—
Procent människor som inte har högre sekundärutbildning i åldern 25(34 år, 2000 (b) (1)	25,9 %	12,1 %	—	—

(1) IRL: saknas. UK: GCSE (General Certificate of Secondary Education) anses som högre sekundär utbildning.

Källa:

a) Eurostat, UOE.
b) LFS (Labour Force Survey).

Beräkning:

a) studenter inom ISCED 5, 6 / totala antalet studenter
b) (svarande i åldern 25–34 år med utbildning ≤ (ISCED2)/totala antalet svarande i åldern 25–34 år.

MÅL 2.3. — ATT STÖDJA AKTIVT MEDBORGARSKAP, LIKA MÖJLIGHETER OCH SOCIAL SAMMANHÅLLNING

	Nuvarande nivåer			
	EU-genomsnitt	Genomsnitt för de tre bästa inom EU	USA	Japan
Andel av befolkningen i åldern 18(24 år som endast har lägre sekundärutbildning och inte genomgår vidareutbildning (2000) [1]	17,8 %	7,8 % [1]		

[1] IRL: saknas. UK: GCSE anses som högre sekundärutbildning.

Källa: LFS (strukturell indikator: elever som slutar skolan i förtid) Eurostat, UOE datasammanställning.